

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο

Χρήσιμα θέματα θεωρίας για τις επικείμενες εξετάσεις

Εν όψει του επικείμενου διαγωνισμού του υπουργείου Εξωτερικών, τα Πανεπιστημιακά Φροντιστήρια «ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ» παραθέτουν ειδικευμένη θεωρία-θέματα στο μάθημα του Ιδιωτικού Διεθνούς Δικαίου, που προέρχονται από τα δεκάδες αντίστοιχα που διαθέτουμε ήδη για το νέο αυτό μάθημα.

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το δικαιοδοτικό σύστημα του κανονισμού Βρυξέλλες Ι

Ο κανονισμός Βρυξέλλες Ι εφαρμόζεται σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, αποκλείοντας τα εισοδηματικά, τελωνειακά και διοικητικά ζητήματα. Δεν ισχύει για ορισμένους τομείς του αστικού δικαίου, όπως το νομικό καθεστώς ή η νομική ικανότητα των φυσικών προσώπων, οι γαμικές υποθέσεις, οι διαθήκες και η κληρονομική διαδοχή ή η πτώχευση.

Καθορίζει ένα κλειστό δικαιοδοτικό σύστημα, ορίζοντας τη δικαστική δικαιοδοσία προκειμένου να κριθούν διασυννοριακές διαφορές μεταξύ δικαστηρίων των κρατών-μελών. Το αρμόδιο δικαστήριο, στο πλαίσιο του δικαστικού συστήματος του κράτους-μέλους, σύμφωνα με τον κανονισμό, υποδεικνύεται στη συνέχεια από τους εσωτερικούς κανόνες της πολιτικής δικονομίας του ενδιαφερόμενου κράτους-μέλους.

Ο βασικός κανόνας: δικαιοδοσία του δικαστηρίου της κατοικίας του εναγόμενου Η βασική αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, για τα πρόσωπα που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος κράτους-μέλους είναι η εξής: η δικαιοδοσία ασκείται από τα δικαστήρια του κράτους-μέλους στο οποίο ο εναγόμενος έχει την κατοικία του, ανεξάρτητα από την υπηκοότητά του. Η κατοικία καθορίζεται σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο του κράτους-μέλους όπου το δικαστήριο έχει επιληφθεί της υπόθεσης. Στην περίπτωση των νομικών προσώπων ή των εταιριών, η κατοικία τους καθορίζεται από

τη χώρα όπου έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους. Εάν ο εναγόμενος δεν έχει την κατοικία του σε κράτος-μέλος, το άρθρο 4 του κανονισμού ορίζει ότι η δικαιοδοσία των δικαστηρίων κάθε κράτους-μέλους, υπό την προϋπόθεση της αποκλειστικής δικαιοδοσίας και της επέκτασης δικαιοδοσίας, καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία.

Εναλλακτικοί και ειδικοί κανόνες δικαιοδοσίας Στα άρθρα 5 έως 7, ο κανονισμός προτείνει εναλλακτικούς κανόνες ειδικής δικαιοδοσίας στον προαναφερθέντα γενικό κανόνα. Ο ενάγων μπορεί να επιλέξει είτε να προσφύγει στα δικαστήρια της κατοικίας του εναγόμενου είτε στα δικαστήρια άλλου κράτους-μέλους που έχει ειδική δικαιοδοτική βάση. Στην πράξη, η σημαντικότερη ειδική δικαιοδοσία προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος (1) που αφορά στις συμβάσεις, με εξαίρεση τις συμβάσεις εργασίας. Η διεθνής δικαιοδοσία επί της αιτίας της αγωγής εναπόκειται στα δικαστήρια του τόπου εκπλήρωσης της εν λόγω υποχρέωσης. Στην περίπτωση των δύο τύπων συμβάσεων που επικρατούν στην ευρωπαϊκή διασυννοριακή πρακτική, ο τόπος εκτέλεσης καλύπτει όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ίδια σύμβαση. Εκτός αν συμφωνήθηκε άλλως, στην περίπτωση της πώλησης εμπορευμάτων, ο τόπος εκτέλεσης της υποχρέωσης να είναι ο τόπος σε κράτος-μέλος όπου, στο πλαίσιο της σύμβασης, τα εμπορεύματα παραδόθηκαν ή έπρεπε να παραδοθούν, και στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών, ο τόπος όπου, στο πλαίσιο της σύμβασης, οι υπηρεσίες παρασχέθηκαν ή έπρεπε να παρασχεθούν.

Το άρθρο 5 προβλέπει, επιπλέον, τους ειδικούς κανόνες δικαιοδοσίας για διάφορες ειδικές υποθέσεις, όπως, παραδείγματος χάριν, υποθέσεις σχετικά με υποχρεώσεις διατροφής, αγωγές αποζημίωσης ή αποκατάστασης της προτέρας κατάστασης ή όσον αφορά διαφορές σχετικές με

τις συναλλαγές υποκαταστήματος, πρακτορείου ή κάθε άλλης μονάδας. Το άρθρο 5, παράγραφος 3, που καλύπτει τη διεθνή δικαιοδοσία σε θέματα ενοχών, έχει προσλάβει αυξανόμενη σημασία. Οι αγωγές για ενοχές εξ αδικπραξίας ή οιονεί αδικπραξίας μπορούν να εγερθούν στα δικαστήρια του τόπου όπου το ζημιόγνο γεγονός συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί. Το δικαστήριο καθόρισε ότι είναι ο τόπος όπου η ζημία συνέβη ή, εναλλακτικά, όπου η ζημιόγνος δράση παρήχθη.

Επέκταση της δικαστικής δικαιοδοσίας και εμφάνιση του εναγόμενου Ο κανόνας σχετικά με συμφωνίες ρήτηρας επιλογής (της δικαστικής δικαιοδοσίας) καθορίζεται στο άρθρο 23. Είναι ένας από τους σημαντικότερους και συχνότερα εφαρμοζόμενους κανόνες του κανονισμού Βρυξέλλες Ι. Η επέκταση της δικαστικής δικαιοδοσίας επιτρέπεται γενικά. Ωστόσο, περιορισμοί υπάρχουν υπέρ των συμβαλλόμενων μερών που διασφαλίζονται από τους κανόνες σε υποθέσεις ασφαλίσεως, καταναλωτών και εργασίας. Επιπροσθέτως, η αποκλειστική δικαιοδοσία του άρθρου 22 δεν μπορεί να υπονομευθεί από επέκταση της δικαιοδοσίας.

Παράδειγμα 1°:

Η επιχείρηση Α από το κράτος-μέλος 1 πώλησε μία μηχανή στην επιχείρηση Β από το κράτος-μέλος 2. Η επιχείρηση Β είχε υποβάλει προσφορά αγοράς η οποία ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι η αγορά υπόκειται στους γενικούς όρους πωλήσεων της επιχείρησης Β, οι οποίοι ήταν τυπωμένοι στην πίσω όψη της προσφοράς. Αυτοί οι όροι περιέχουν μια ρήτρα επιλογής της δικαστικής δικαιοδοσίας που ορίζει τη δικαστική δικαιοδοσία του δικαστηρίου Γ του κράτους-μέλους 2. Η επιχείρηση Α αποδέχτηκε την προσφορά σε μια επιστολή επιβεβαίωσης. Μετά την παράδοση, η επιχείρηση Β ισχυρίστηκε δυσλειτουργία της μηχανής και έγειρε αγωγή αποζημίωσης κατά της επιχείρησης Α ενώπιον του δικαστηρίου Γ. Στην αγωγή, η επιχείρηση Α υποστηρίζει ότι το δικαστήριο Γ δεν είναι αρμόδιο. Επεσήμανε ότι, βάσει των νόμων του κράτους-μέλους 1, ένας όρος επιλογής δικαστικής δικαιοδοσίας που περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους πωλήσεων ενός συμβαλλόμενου μέρους ισχύει μόνο εφόσον ο αντισυμβαλλόμενος τον αποδέχεται με ρητή υπογραφή.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 1 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, τα συμβαλλόμενα μέρη, των οποίων ένα τουλάχιστον έχει την κατοικία του σε κράτος-μέλος, μπορούν να συμφωνήσουν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια ενός κράτους-μέλους είναι αρμόδια να δικάσουν οποιαδήποτε διαφορά προέκυψε ή μπορεί να προκύψει από μια συγκεκριμένη έννομη σχέση. Αυτή η δικαιοδοσία είναι αποκλειστική, εκτός αν τα μέρη συμφώνησαν άλλως. Στο πλαίσιο του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, η επίσημη ισχύς ενός όρου επιλογής (δικαστικής δικαιοδοσίας) πρέπει να απορρέει αποκλειστικά από τον κανονισμό, ο οποίος παρέχει έναν αυτόνομο σύνολο κανόνων. Αυτοί οι κανόνες έχουν προτεραιότητα έναντι των αντίστοιχων εθνικών κανόνων πολιτικής δικονομίας των κρατών-μελών.

Παράδειγμα 2°:

Στην ανωτέρω περίπτωση, οι δύο επιχειρήσεις από διαφορετικά κράτη-μέλη διαφωνούν για την ισχύ όρου επιλογής δικαιοδοσίας που περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους πωλήσεων μίας εξ αυτών, της επιχείρησης Β. Η λύση μπορεί να αντληθεί από το άρθρο 23 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι.

Όσον αφορά τις απαιτήσεις τύπου, το άρθρο 23 του κανονισμού Βρυξέλλες Ι περιέχει ένα σύνολο διαφοροποιημένων κανόνων. Ο βασικός κανόνας είναι ότι μια ρήτρα επιλογής δικαστικής δικαιοδοσίας πρέπει να συμφωνηθεί γραπτώς από τα συμβαλλόμενα μέρη, παρότι δεν απαιτείται γραπτό έγγραφο που να υπογράφεται από αμφότερα τα μέρη. Η ανταλλαγή γραπτών δηλώσεων ή οι προφορικές συμφωνίες που επιβεβαιώνονται εγγράφως πληρούν επίσης τις απαιτήσεις. Το ίδιο συμβαίνει με έναν τύπο που ανταποκρίνεται στις πρακτικές που έχουν καθιερώσει μεταξύ τους τα συμβαλλόμενα μέρη και στο διεθνές εμπόριο - έναν τύπο που ανταποκρίνεται στις συνήθειες που είναι ευρέως γνωστές και που τηρούνται τακτικά στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα και την οποία τα συμβαλλόμενα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν. Στο ανωτέρω παράδειγμα, η επιχείρηση Β υπέβαλε γραπτή προσφορά αγοράς που η επιχείρηση Α επιβεβαίωσε γραπτώς. Σ' αυτή την προσφορά αγοράς, η επιχείρηση Β έκανε τη ρητή αναφορά στους γενικούς όρους της πωλήσεως, τους οποίους κατέστησε διαθέσιμους στην επιχείρηση Α, και σε γλώσσα που χρησιμοποιείται από τα συμβαλλόμενα μέρη. Επομένως, ο όρος επιλογής δικαιοδοσίας που καθιερώνεται στους όρους πωλήσεων της επιχείρησης Β, πληροί τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού Βρυξέλλες Ι. Χορηγεί συνεπώς στο δικαστήριο Γ την αποκλειστική δικαιοδοσία για την εκδίκαση της υπόθεσης.

Προετοιμαστείτε για το διορισμό σας στο Δημόσιο από το πιο έμπειρο επιτελείο καθηγητών

ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΣΤΑ ΝΕΑ ΤΜΗΜΑΤΑ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΘΝ.ΣΧΟΛΗ ΔΗΜ.ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΑΧΥΡΥΘΜΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΥΠ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ Κάνιγγος 10, (5ος όροφ. Τηλ: 210-3300296-7. www.kollintzas.gr